

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.8.2.12>

ARTYSTYCZNA REALIZACJA PRAKTYKI CIELESNEGO ZADOWOLENIA PRZEZ PRYZMAT GASTYKI WE WSPÓŁCZESNEJ PROZIE UKRAIŃSKIEJ

Yurii Telets

aspirant IV roku studiów na kierunku 035 Filologia („Teoria literatury”)

Kijowskiego Uniwersytetu imienia Borysa Grinczenki (Kijów, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0003-4860-6004

y.telets.asp@kubg.edu.ua

Adnotacja. W artykule przeanalizowano sposoby artystycznej realizacji cielesnego zadowolenia przez pryzmat gastyki we współczesnej prozie ukraińskiej na podstawie powieści Sofii Andruchowycz „Feliks Austria” i Yaroslavy Lytvyn „Rok rozpusty Klausa Otto Bacha”. W szczególności koncentruje się na określaniu zawartości podstawowej terminologii, nakreślono genezę, rozwój i koncepcyjny charakter cielesnego zadowolenia, zbadano i przeanalizowano ich transformacji w kontekście dzieł postmodernowych, określono sposoby konstruowania behawiorystycznej taktyki hedonistycznie zorientowanej postaci na podstawie świadomych i wysyłających przez nią intencji gastykowej. Przeprowadzone badanie daje podstawy, by twierdzić, że jedzenie, jego przygotowanie, podawanie i przyjmowanie jest jednym ze sposobów realizacji praktyki cielesnego zadowolenia, u której podstaw leży nie fizjologiczna potrzeba jednostki zaspokoić głód i uzyskać niezbędne substancje do prawidłowego funkcjonowania organizmu, a również hedonistyczne intencje, związane z zagadnieniami samoreprezentacji, racjonalnego eskapizmu, krystalizacji sfery emocjonalnej i udomowienia obcej mentalności narodowej.

Słowa kluczowe: cielesność, hedonizm, intencja, taktyka behawiorystyczna, cielesne zadowolenie, gastyka.

ARTISTIC IMPLEMENTATION OF THE PRACTICE OF PHYSICAL SATISFACTION THROUGH THE PRISM OF GASTICS IN MODERN UKRAINIAN PROSE

Yurii Telets

Postgraduate Student 4 years of study

in the Specialty 035 Philology (“Theory of Literature”)

Borys Grinchenko Kyiv University (Kyiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0003-4860-6004

y.telets.asp@kubg.edu.ua

Abstract. The article analyzes the ways of artistic realization of bodily pleasure through the prism of gastyka in modern Ukrainian prose based on the novels of Sofia Andrukhovych “Felix Austria” and Yaroslava Lytvyn “The Year of the Debauchery of Klaus Otto Bach”. In particular, the focus is on determining the content of basic terminology, outlines the genesis, development and conceptual nature of bodily pleasures, researches and analyzes their transformations in the context of postmodern works, identifies ways to construct behavioral tactics of hedonistically oriented character based on conscious and represented by him gastric intentions. The study suggests that food, its preparation, serving and consumption is one of the ways to implement the practice of bodily pleasure, which is based not on the physiological need of the individual to satisfy hunger and get the necessary substances for proper functioning, and hedonistic intentions with questions of self-representation, rational escapism, catalysis of the emotional-sensory sphere and domestication of another’s national mentality.

Key words: corporeality, hedonism, intention, behavioral tactics, bodily pleasure, gastyka.

ХУДОЖНЯ РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ ТІЛЕСНОГО ЗАДОВОЛЕННЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ ГАСТИКИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ

Юрій Телець

аспірант IV року навчання за спеціальністю 035 Філологія («Теорія літератури»)

Київського університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

ORCID ID: 0000-0003-4860-6004

y.telets.asp@kubg.edu.ua

Анотація. У статті проаналізовано способи художньої реалізації тілесного задоволення крізь призму гастики в сучасній українській прозі на основі романів Софії Андрухович «Фелікс Австрія» та Ярослави Литвин «Рік розпусти Клауса Отто Баха». Зокрема, зосереджено увагу на визначенні змісту базової термінології, окреслено генезу, розвиток і концептуальний характер тілесних задоволень, досліджено та проаналізовано їх трансформації в контексті постмодерних творів, визначено способи конструювання біхевіористичної тактики гедоністично орі-

ентованого персонажа на основі усвідомленої та репрезентованої ним гасличної інтенції. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що їжа, її приготування, подача та споживання є одним зі способів реалізації практики тілесного задоволення, в основу якого закладена не фізіологічна потреба індивіда втамувати голод та отримати необхідні речовини для повноцінного функціонування організму, а гедоністичні інтенції, пов'язані з питаннями саморепрезентації, раціонального ескапізму, каталізації емоційно-чуттєвої сфери та доместифікації чужої національної ментальності.

Ключові слова: тілесність, гедонізм, інтенція, біхевіористична тактика, тілесне задоволення, гаслика.

Вступ. У ХХ столітті в межах активізації філософсько-психологічних розвідок, присвячених дослідженням тілесності, відбулася концептуальна зміна усвідомлення означеного поняття, за якої тіло почало усвідомлюватися науковцями як продукт культури: «Поширення тези про тіло як специфічний культурний продукт змушує замислитися про способи культурного виробництва тілесності, призводить до потреби осмислення тілесного в людині, породжує питання про перспективи людської цілісності» (Міхель, 2000: 4–5). Зокрема, вагомий внесок у розвиток онтології людської тілесності пов'язаний із введенням у науковий обіг результатів праць і досліджень А. Бергсона (французького філософа, який запропонував розмежувати тілесний і духовний види пам'яті: «пам'ять тіла» залежить від стану нервової системи індивіда, проте «пам'ять духу» – ні), а також групи німецьких філософів і соціологів, які:

- розробили біологічну модель поведінки людини (А. Гелен);
- створили програму філософського пізнання людини та визначили, що філософська антропологія – це наука про метафізичне походження людини, її психічну, духовну та фізичну частини, потенції, що стимулюють індивіда до руху (М. Шеллер);
- досліджували в контексті «герменевтики тілесності» емоції та почуття людини, що приховані об'єктивними, не через несвідомі форми передачі внутрішнього стану індивіда (жестикуляція, комунікативний тощо), а через форми виразності, що свідчать про мимовільне переживання, – міміка, сміх, плач (Г. Плеснер).

Натомість на початку ХХІ століття теоретичний аналіз проблеми дослідження тілесності зосередився на проєкті управління та самоуправління нею. У цей час наукового переосмислення зазнали питання сприйняття тілесності як сфери особистісного буття, змісту та форми індивідуального тілесного досвіду, характеру усвідомлення тілесності інших людей, принципів формування ставлення до власного тіла, намірів людини зберегти чи, навпаки, трансформувати власну тілесність (Тарутіна, 2014: 12).

Компаративний аналіз традиційного та сучасного розуміння людської тілесності на філософському та повсякденному рівнях усвідомлення нині дає змогу вченим зробити висновки, що одним із найважливіших завдань, які має розв'язати новітня філософська думка, є спроба допомогти людині осмислити власне тіло, зрозуміти його і виробити стратегію й тактику повсякденної тілесності (Тарутіна, 2014: 15). З огляду на це вважаємо логічним досліджувати тіло й тілесність не лише як особисті проєкти людини, її базу соціального буття, а й як об'єкти можливого одержання задоволення, що з огляду на розвиток соціально-культурного й технологічного вимірів змінює свою природу. Задля цього необхідно проаналізувати генезу «принципу задоволення», здійснити його інтерпретацію та виокремити біхевіористичні механізми одержання тілесних задовольень, що не є аберацією та відповідають соціокультурним нормам і принципам. Актуальність такого дослідження зумовлена й тим, що нині тема реалізації гедоністичних інтенцій у сучасній українській прозі залишається поза увагою літературознавців, внаслідок чого інтерпретація художніх текстів втрачає характеристики багатовимірності, а аналіз поведінкових тактик персонажів твору знівельовується чи корелює з базально-канонічними практиками прочитання й сприйняття тексту в межах сюжетно-фабульної єдності.

Основна частина. У межах розвідки буде здійснена спроба дослідити функціонально-сміслову навантаженість реалізованого в сучасній українській прозі концепту тілесного задоволення крізь призму гастики як полісемантичного соціального феномена. Для досягнення цієї мети необхідно визначитися зі змістом базової термінології, окреслити генезу, розвиток і концептуальний характер тілесних задовольень, визначити та проаналізувати їх трансформації в контексті постмодерних творів, визначити способи конструювання біхевіористичної тактики гедоністично орієнтованого персонажа на основі усвідомленої та репрезентованої ним гасличної інтенції. Наукова новизна дослідження полягає у визначенні за допомогою **герменевтичного методу аналізу** художнього тексту способів реалізації практик тілесного задоволення, що зазнали аксіологічних модифікацій внаслідок зміни вектора соціокультурного розвитку.

Сучасні дослідження феномена гедонізму як поведінкової практики свідчать про її актуальність у соціальних і гуманітарних науках. Так, О. Ємельянов стверджує, що задоволення – «одне з центральних понять, що характеризує ціннісну палітру сучасного суспільства» та корелює з насолодою. Разом вони розглядаються в культурі як «необхідні елементи ціннісного буття людини, більше того, як елементи, без яких не мислиться все інше та які впливають на інакші процеси, в тому числі пізнавальні культурні, економічні, ідеологічні» (Ємельянов, 2014: 112). Дослідник, аналізуючи роботи Р. Барта, Ж.-П. Сартра та Г. Гадамера, здійснює феноменологічну інтерпретацію «принципу задоволення» та актуалізує думку, що людина здатна відкрити чи закрити для себе реальний світ лише внаслідок переживання задоволення чи, навпаки, страждання. Так, особа, яка страждає, позбавлена об'єктивного світосприйняття. Натомість задоволення є способом буття людини в її ставленні до світу, який вона завдяки чіткому розподілу переживання негативних чи позитивних експерієнсів категоризує на «освоєний» та «присвоєний», на той, що зумовлює відчуття «нестачі» чи «надлишку». На думку дослідника, і людина, і навколишній світ перебувають у відношеннях «взаємної

конфігурації», чим формують феноменологічне бачення емоцій. На підтвердження цієї тези О. Ємельянов аналізує концепт «американської посмішки», інтерпретуючи її як знак задоволення, що був винайдений із метою гармонізувати цінності та цілі у сфері конкуренції та бізнесу, і як елемент, що має на увазі функціонування цілого соціуму саме в такому значенні (Ємельянов, 2014: 122–123).

Філософсько-антропологічний аспект здатності до задоволення досліджує С. Рассадіна. Науковиця вважає, що людська здатність відчувати задоволення глибоко вкорінена в її біологічній природі: насолода смаками, запахами, рухом, любовною близькістю базується на функціонуванні окремих природних механізмів, принципи роботи яких можна відтворити за допомогою відомих біохімічних формул. Водночас принцип задоволення не можна ототожнювати з набутим та очевидним досвідом задоволення низки об'єктивних потреб, оскільки культурно-історичний розвиток суспільства означений також цілеспрямованою інтенсифікацією гедоністичних практик.

Аналіз формування та становлення гедонізму як морально-етичної доктрини дає підстави дослідниці говорити про те, що кожна епоха самостійно продукувала власну «гедоністичну парадигму», в межах якої отримали стимул для розвитку окремі стратегії задоволення, що своєю чергою відповідали сформованим моделям соціокультурної ідентифікації. А от сучасна цивілізація конструє ілюзію абсолютної відкритості суб'єкта культури поліваріативним практикам насолоди. Така тактика сформована від впливом рекламного дискурсу реклами, що експлуатує християнську ідеологему спокуси з її плотьськими втіхами. Проте, як зазначає С. Рассадіна, цей дискурс не належить до розряду антропологічних універсалій, а лише становить собою окремий випадок культурної ідеології (Рассадіна, 2009: 213). Натомість щодо сучасної гедоністичної моделі дослідниця вважає, що вона має на меті «мультиплікацію практик задоволення і диверсифікацію гедоністичних стратегій. При цьому <...> активно експлуатується образ безмежної безлічі потенційно бажаних об'єктів. Однак звернення до минулого культури показує, що на всіх етапах історії «турбота про задоволення» передбачала необхідність розрізнення прийнятних і неприйнятних практик на підставі того, хто розглядається як суб'єкт насолоди» (Рассадіна, 2009: 214).

Масова культура, витоки якої сягають ХХ століття, успадкувала принцип задоволення від європейської цивілізації Нового часу та лише частково трансформувала ключові ідеї. В основі функціонування практик одержання задоволень – уявлення про безмежність бажань, яке пов'язане з ідеєю екзистенціальної нерелевантності тілесного досвіду. Водночас саме сучасна цивілізація надала гедоністичним інтенціям значень культурних імперативів та визначила потребу у створенні нової герменевтики суб'єкта насолоди: «Там, де антична думка бачила загрозу пересичення, сучасна культура бачить безодню безглуздості, яка все розростається в міру інтенсифікації практик задоволень. Дискурс реклами, заснований на презумпції колективного бажання, лише загострює відчуття відсутності символічного Іншого, що гарантує глибину переживання і безперервність індивідуального буття. Відповідно, для того щоб подолати зростаючу ентропію екзистенціального сенсу, сучасній людині необхідно звільнитися від «насильства коду» і реактивувати смисловий потенціал тілесної інтерсуб'єктивності» (Рассадіна, 2009: 219). З огляду на це, щоб повернути практикам задоволення статус «практик себе», репрезентанти сучасного суспільства, які позбавлені культурних заборон і табу, шукають нові чи переосмислюють вже набуті досвідом способи одержання насолоди, що своїми витоками сягають минулих тисячоліть.

Зокрема, згадки про поділ задоволень на тілесні та духовні (позатілесні) знаходимо ще в праці преподобного Іоанна Дамаскіна «Точний виклад православної віри». У главі XIII «Про задоволення» систематизатор християнського вчення говорить про те, що тілесними задоволеннями є ті, в яких беруть участь і душа, і тіло. Їх можна задовольнити за допомогою їжі, кохання тощо. Задоволень же, властивих одному тілу, в природі не існує. Окрім цього, Іоанн Дамаскін класифікує задоволення на справжні, істинні та помилкові. Ті, які належать одному розуму, виникають під час пізнавальних процесів і спостереження; ті ж задоволення, в яких бере участь тіло, мають бути побудовані на почуттях. Серед останніх є природні та водночас життєво необхідні; інші – природні, але позбавлені властивості необхідності; треті не є необхідними чи природними (пияцтво, хтивість, пересичення): «Ці задоволення не сприяють ані збереженню нашого життя, ані спадкоємству роду і, навпаки, шкодять. Тому той, хто живе в згоді з волею Божою, має шукати задоволень необхідних і разом природних; а на другому місці вважати задоволення природні, але необхідні, допускаючи їх у пристойний час, пристойним чином і пристойною мірою. Інших же задоволень потрібно всіляко уникати» (Дамаскін, 2009).

Нині аналіз природи та особливостей формування гедоністичного світогляду в різні культурно-історичні епохи дає підстави науковцям говорити про трансформації окремих акцентів у біхевіористичних тактиках індивідів, однак спільною платформою для становлення відповідних інтенцій завжди залишалося саме усвідомлення критеріїв розрізнення практики тілесних і позатілесних задоволень. Так, якщо провести компаративний аналіз праці Іоанна Дамаскіна та ключових тез книги «Щастя. Відверте і чітке бачення щастя і того, чому у нас його немає» Т. Айраксинена, сучасного фінського письменника та професора-емерита кафедри практичної філософії Гельсінського університету, доходимо висновку, що основні види тілесних задоволень – секс, алкоголь, їжа, одяг – не змінюються, а лише набирають нових характеристик і способів реалізації. Незмінною залишається і думка про гармонію в житті, яка можлива за умови, що особа не приймає принцип насолоди за універсальну морально-етичну доктрину й свідомо контролює міру вияву та задоволення власних потреб і бажань: «Очевидно, насолоди, а надто справжні тілесні насолоди годяться лише для того, щоб розбавити похмурі будні. Насолоди потрібно тримати в таємниці. Хто має насолоду, хай її ховає.

Зовсім без насолод жити складно, якщо ти не аскет. Аскеза означає вправління у житті без насолод. Треба лише остерігатися, щоб не почати насолоджуватися життям без насолод» (Айраксинен, 2017: 47). Через це вважаємо доцільним під час дослідження нових гедоністичних вимірів тілесності зосередити увагу на трансформації практик задоволення, зміні їхньої природи та стимулів розвитку, прийомах реалізації з огляду на світоглядні й морально-етичні норми й принципи.

Нині серед літературознавців малодослідженою залишається тема функціонування гастрономічного дискурсу в сучасній українській прозі крізь призму гедоністичної традиції чи форми поведінки індивіда. Акцентуючи на репрезентації феномена їжі в культурному просторі, дослідники дублюють тези щодо її філософського осмислення саме як індикатора внутрішнього стану людини, культурного маркера тощо. Проте лише систематичний пошук відповідних дескрипторів звужує контекстуально-сміслові значення художньої форми репрезентації тілесної практики задоволення крізь призму гастики, що є «складним соціальним феноменом», «елементом позамовного спілкування», який спрямований на «дослідження смакових відчуттів, пов'язаних з їжею та напоями, харчових пристрастей, уподобань під час частувань, кулінарного мистецтва, гастрономії, національно-культурних «харчових звичок», правил поведінки за столом у міжкультурному середовищі» (Іщенко, 2020: 194). Так, полісемантичність феномена їжі стає передумовою багатовимірності літературознавчих інтерпретацій, за яких гедоністичні інтенції в дискурсі гастики набувають свого істинного значення.

Щоб уникнути унормованої інтерпретації практики тілесного задоволення від споживання їжі, природа якої може тривіально тлумачитися та отожднюватися із забезпеченням індивідом фізіологічних потреб, звернімося до наукової праці П. Россі «Їсти. Потреба, бажання, одержимість». У своїй книзі італійський філософ культури досліджує їжу та процес її споживання в різноманітних дискурсах, зокрема, розглядаючи питання голоду й ожиріння, їжі як манії, апокаліпсису, анорексії, моди, фобії та примітивізму тощо. П. Россі наголошує на тому, що «їсти – це щось середнє між природою та культурою. Належить їм обом» (Россі, 2018: 33).

Дослідження приготування їжі як медіатора між природою та культурою проводив і британський антрополог та соціолог Дж. Гуді, який у своїй роботі «Їжа і любов. Історія культури Сходу та Заходу» описав засоби передачі кулінарної культури, а відмінність смаків вивчав як механізми реалізації етнічної належності чи соціального статусу. А от М. Дуглас у книзі «Антропологія та символізм» проаналізувала страви англійських господарок, вивчаючи способи їх готування, подачі та накладання. Соціальний антрополог здійснила спробу створити схему, що відтворила б систему можливих поєднань, та дослідити приховану логіку (Россі, 2018: 37).

Природна потреба втамувати голод лише на перший погляд видається «натуральною». Проте контекстуальне поле функціонування такого фізіологічного процесу значно ширше, оскільки безпосередньо прив'язане з кулінарними засобами та інструментами, що використовуються під час приготування їжі, звичаями та церемоніями, «згідно з якими чоловіки та жінки (ба інколи лише чоловіки із суворим виключенням жінок, що варили, смажили страви та готували стіл) розсідаються навколо того місця, що призначене для споживання їжі» (Россі, 2018: 35). Важливо усвідомлювати, що до моменту споживання їжа зазнає переосмислення з боку індивіда, який планує відповідну страву, виконує відповідні процеси, продумує презентацію та подачу. Оскільки у такий спосіб відбувається нарощення «символічного значення» їжі, її приготування – «це та межа, що пролягає між природою та культурою» (Россі, 2018: 35–36).

Саме такого символічного значення процесу приготування їжі надає Стефа Чорненко – одна з головних героїнь роману С. Андрухович «Фелікс Австрія». Намагаючись досконало виконувати хатні справи на радість подруги, звузивши коло своїх інтересів до щоденного виконання рутинних справ, Стефа несвідомо застосовує одну з практик тілесного задоволення. Компенсаторну функцію, що має на меті витіснити небажані конфлікти, емоції чи роздуми у підсвідоме, реалізує процес приготування різноманітних страв: «Як не можу знайти спокою, то завше пораюсь біля кухні: щось ціджу і перетираю, пражу-смажу, варю, начиняю. Коли шкварчить в оліві цибуля, на весь будинок пахне часник, а я наскрізь просякаю запахом готування, на серці відразу стає просторніше – і вже дається далі жити» (Андрухович, 2016: 106). Цей процес домінує у світосприйнятті дівчини, і вона продовжує практикувати його навіть попри спорадичну відразу чи погіршення психоемоційного стану. Так, займаючись обробкою ливів, Стефа несвідомо надає їм символічного значення, безпосередньо пов'язуючи їх із суб'єктом надання імпліцитного сексуального задоволення, а саме продавцем Велвелем. Образ єврейського юнака репрезентує яскраву емоційну реакцію дівчини на самостійне зняття заборони теми комунікації чоловіки й жінки та виникнення між ними симпатії. Самостійно табуйовані бажання та помисли фрагментарно з'являються та зникають, зумовлюючи відповідні психосоматичні процеси. Їх циклічність пов'язана з візуалізацією та матеріальним оприявленням символічного об'єкта. Якщо спочатку наявність самої риби каталізує появу небажаних роздумів («нудота наповнювала груди, якась тверда гуля ставала в горлі й лоскотало ніс»), то сам процес її приготування, навпаки, приносить задоволення, забезпечує стабільність психоемоційного стану та надає мисленневим процесам логічності й системності («Жовч і нутрощі у відрі зі сміттям, а я вже розважливо міркую: що додавати до страви, чим натирати, чи часник переб'є смак, чи не забула я купити цитрину») (Андрухович, 2016: 71). Така біхевіористична тактика героїні дає підстави говорити про їжу та процес її приготування як про практику тілесного задоволення, базальним компонентом якої слугує ескапізм.

Варто зазначити, що їжа, яку Стефа готує з трепетом, «самозабутньо вдихаючи всю істоту в кожен шматочок, у кожную зернинку», задовольняє й її духовні потреби, стає мовою, способом звернення уваги оточуючих

на власну постать: «Відаю себе – і віддала б без залишку. Тільки б їли. Бо як не їдять, то стає тяжко й гірко: не хочуть мене, нехтують» (Андрухович, 2016: 106). Саме завдяки їжі дівчина може висловити свої почуття та симпатію до представника чоловічої статі, розпочати з ним мовленнєвий акт, який не буде деструктуризований та збереже ілокуцію та перлокуцію: «Ми сиділи з ним під стіною карного дому, звівши перед собою мур із кошиків із солодкими птисями, і розмовляли. Йосиф пожадливо жував тістечка, крихти сипались на чорну маринарку, я час до часу стріпувала їх хустинкою, але він брав ще одне тістечко, і знову все повторювалось від початку» (Андрухович, 2016: 136).

У межах роману Стефа виступає не єдиним персонажем, що втілює гасличну інтенцію практики тілесного задоволення. Саме завдяки гастрономічному дискурсу авторка об'єднує героїв й актуалізує тезу про поліфункціональну природу їжі, що, зокрема, означена й гедоністичними властивостями. Так, маг Ернест Торн, завітавши до будинку Стефи, не просто пригостився зготованою служницею їжею, він «прицмокнув язиком і закотив очі, демонструючи блаженство, отримане від кусника пережованого сальцесона» (Андрухович, 2016: 179).

Інакше себе реалізує гаслично орієнтована практика тілесного задоволення в романі Я. Литвин «Рік розпусти Клауса Отто Баха». Для одного з героїв твору – Ойгена Каппеля – їжа, а саме віденські булочки, постає одним з елементів позамовної комунікації, за яким страви та способи приготування їжі репрезентують національну ментальність народу, є маркерами ідентифікації міжкультурного середовища: «Ойген Каппель, одружившись з україркою, <...> зацікавився іншими краями, зокрема батьківщиною своєї коханої. Він зумів навіть намацати ту точку, де зійшлися дві його пристрасті – віденські булочки й Марина» (Литвин, 2021: 45). Розповідаючи товаришу про виникнення та затвердження «гастрономічного тріумфу віденських булочок», їх відмінність від французьких круасанів, форму півмісяця, німець через запозичену гастику не лише привласнює собі іншу культурну ідентифікацію, а й формує власну громадянську позицію, внаслідок чого одержує непролонговане (впродовж комунікативного акту) задоволення: «У Каппеля очі сяяли від неприхованої гордості. Глибоко в душі він вважав, що, продаючи булочки у формі півмісяця, він протестує проти політики Сирії» (Литвин, 2021: 47).

Висновки. Отже, проведений аналіз формування та становлення поняття «задоволення», його видів і трансформацій у контексті постмодерних творів, а також дослідження способів конструювання біхевіористичної тактики гедоністично орієнтованого персонажа на основі усвідомленої та репрезентованої ним гасличної інтенції дають підстави стверджувати, що їжа, її приготування, подача та споживання є одним зі способів реалізації практики тілесного задоволення, в основу якого закладена не фізіологічна потреба індивіда втамувати голод та отримати необхідні речовини для повноцінного функціонування організму, а гедоністичні інтенції, пов'язані з питаннями саморепрезентації, раціонального ескапізму, каталізації емоційно-чуттєвої сфери та доместифікації чужої національної ментальності внаслідок екстраполяції почуттів з обожнюваного об'єкта на все його соціокультурне середовище.

Список використаних джерел:

1. Айраксинен Т. Щастя. Відверте і чітке бачення щастя і того, чому у нас його немає. Львів : Видавництво Анетти Антоненко; Київ : Ніка-Центр, 2017. 208 с.
2. Андрухович С. Фелікс Австрія : роман. Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. 288 с.
3. Емельянов А.В. Феноменологическая интерпретация «принципа удовольствия». *Эпистемология & философия науки*. 2014. Т. XXXIX. № 1. С. 111–123.
4. Іщенко О.М. Гастика як маркер ідентифікації міжкультурного середовища. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. Вип. 32. С. 193–198.
5. Литвин Я. Рік розпусти Клауса Отто Баха. Роман. Харків : Вид-во «Ранок», Фабула, 2021. 272 с.
6. Михель Д.В. Философский анализ стратегий телесности в современной западной цивилизации : дис. ... д-ра филос. наук : 09.00.13. Саратов, 2000. 357 с.
7. Рассадина С.А. К вопросу о символических основаниях способности к удовольствию: философско-антропологический ракурс проблемы. *Вестник Санкт-Петербургского университета*. Сер. 6. 2009. Вып. 4. С. 213–220.
8. Россі П. ІСТИ. Потреба, бажання, одержимість. Львів : Видавництво Анетти Антоненко; Київ : Ніка-Центр, 2018. 152 с.
9. Св. Иоанн Дамаскин. Точное изложение православной веры. Москва, 1992. URL: http://www.orthlib.ru/John_of_Damascus/vera2_13.html
10. Тарутина Е.И. Философия телесности и повседневность. *Вестник. Амурского государственного университета. Серия: Гуманитарные науки*. 2014. № 66. С. 11–15.

References:

1. Airaksynen, T. (2017). Shchastia. Vidverte i chitke bachennia shchastia i toho, chomu u nas yoho nemaie [Happiness. An open and clear vision of happiness and why we do not have it]. Lviv: Vydavnytstvo Anetty Antonenko; Kyiv: Nika-Tsentr. 208 p. [in Ukrainian].
2. Andrukhovych, S. (2016). Feliks Avstriia: roman [Felix Austria: a novel]. Lviv: Vydavnytstvo Staroho Leva. 288 p. [in Ukrainian].
3. Emelianov, A.V. (2014). Fenomenologicheskaiia interpretatciia «printcipa udovolstviia» [Phenomenological interpretation of the «pleasure principle»]. *Epistemologia & filosofii nauki*. T. XXXIX. № 1. P. 111–123 [in Russian].

4. Ishchenko, O.M. (2020). Hastyka yak marker identyfikatsii mizhkulturnoho seredovyscha [Gastika as a marker of identification of the intercultural environment]. *Naukovi zapysky Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Odesa: Vydavnychiy dim «Helvetyka». Vyp. 32. P. 193–198 [in Ukrainian].
5. Lytvyn, Ya. (2021). Rik rozpusty Klausa Otto Bakha. Roman [The year of the debauchery of Klaus Otto Bach. Novel]. Kharkiv: Vyd-vo «Ranok»: Fabula. 272 p. [in Ukrainian].
6. Mikhel, D.V. (2000). Filosofskii analiz strategii telesnosti v sovremennoi zapadnoi tsivilizatsii [Philosophical analysis of the strategies of corporeality in modern Western civilization]. Dis. ...d-ra filos. nauk: 09.00.13. Saratov, 357 p. [in Russian].
7. Rassadina, S.A. (2009). K voprosu o simvolicheskikh osnovaniakh sposobnosti k udovolstvu: filosofsko-antropologicheskii rakurs problem [On the question of the symbolic foundations of the ability to pleasure: a philosophical and anthropological perspective of the problem]. *Vestnik SPbGU. Ser. 6*. Vyp. 4. P. 213–220 [in Russian].
8. Rossi, P. (2018). YISTY. Potreba, bazhannia, oderzhymist [EAT. Need, desire, obsession]. Lviv: Vydavnytstvo Anetty Antonenko; Kyiv: Nika-Tsentr. 152 p. [in Ukrainian].
9. Sv. Ioann Damaskin (1992). Tochnoe izlozhenie pravoslavnoi very [Accurate statement of the Orthodox faith]. Moskva. URL: http://www.orthlib.ru/John_of_Damascus/vera2_13.html [in Russian].
10. Tarutina, E.I. (2014). Filosofiiia telesnosti i povsednevnost [Philosophy of corporeality and everyday life]. *Vestnik Amurskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya: Gumanitarnye nauki*. № 66. P. 11–15 [in Russian].